

פיהו האויב שלנו?

פורסם בדף קשר של הישיבה עש"ק פר' וארא, התשס"ד הרב שי וינטר

אנו חיים היום במצב של מלחמה. דומה שהדבר מוסכם על הכל.

כמובן, לפני יציאה למלחמה חייבים לברר מיהו האויב שנגדו נלחמים. בלשון הצבאית מכנים זאת "זיהוי האויב". מובן שהגדרת האויב באופן מדויק או, ח"ו, טעות בהגדרה זו תשפיע על מהלך המלחמה כולה, באופן משמעותי ביותר.

דומני, שטעות מרכזית בניהול המערכה נגד אויבינו במלחמה העכשווית היא בהגדרה שגויה של האויב מולו אנו ניצבים. מכך, נגזרות ונגררות שגיאות קשות מאוד בכל הנוגע לאופן הלחימה, לעוצמתה של הלחימה ולהקצאת המשאבים לצרכים השונים שדורשת המלחמה.

הרב ישראלי זצ"ל דן בספרו עמוד הימיני, סי' ט"ז, בשאלה האם מותר לצה"ל לפעול נגד אנשי הכנופיות הערביות (שנת תשי"ד. "ואין כל חדש תחת השמש"), תוך סיכון אוכלוסיה אזרחית.

במסקנת הדברים הוא מכריע כי אין לדון בשאלה זו בגדרי ההלכה הרגילים של חיי היום-יום, אלא בגדרי מלחמה!

הרמב"ם פוסק ש"עזרת ישראל מיד צר" היא מלחמת מצוה (הל' מלכים, פ"ה, ה"א), וכך נכון לראות את פעולות צה"ל נגד הטרור, אז והיום. **במלחמה התירה התורה לפגוע בחפים מפשע. ברור שאין לעשות זאת בכוונה תחילה, אך אין להמנע ממלחמת מצוה בשל חשש לפגיעה כזו.** המקור להיתר זה בתורה הוא במלחמת מדין. (ועיי"ש ב"עמוד הימיני").

עקרון דומה מצוי בדברי המהר"ל בצור אריה, לפרשת וישלח. שם דן המהר"ל בהיתר ההלכתי של מעשה שמעון ולוי בשכם:

"...ולפיכך הותר להם ללחום, כדן אומה שבא ללחום על אומה אחרת, שהתירה התורה... היכי דעשו לישראל דבר, כגון זה שפרצו בהם לעשות להם נבלה, אע"ג דלא עשה רק אחד מהם, כיוון דמכלל העם הוא, כיוון שפרצו להם תחילה מותרים ליקח נקמתם מהם, וה"נ כל המלחמות שהם נמצאים, כגון צרור את המדיינים וגו'... וכן הם כל המלחמות."

ברור שאנו מצויים במלחמה בין אומות. טעות היא לחשוב שאנו נלחמים רק נגד מחבלים - מבצעי פיגועים. מולנו עומדים מערכת חינוך והסתה, אוכלוסיה שמחפה על הרוצחים ושמהה בפשיעה, ומעל לכל אלו - עומדת מולנו מנהיגות התומכת, מממנת ומארגנת את הפיגועים. מובן שעלינו להמנע במידת האפשר מפגיעה במי שאינם שותפים כלל למעגלי הלחימה השונים, כגון ילדים קטנים, אך אסור שחשש כזה ימנע אותנו מלחימה עיקשת. לחימה שעליה להתבסס על הידיעה שהמאבק אינו בין מדינה לבין טרוריסטים אלא בין שתי אומות.

עלינו להתנער מהשקפות הומניות, כביכול, בהן מנסים להלעיטנו. "המרחם על אכזרים סופו שמתאכזר על רחמנים". ודאי שאופן הלחימה תלוי גם בנורמות הכלל - עולמיות. לא הרי ימי מלחמות דוד המלך עליו השלום כהרי ימינו אנו (עי' אגרות הרא"ה, ח"א, עמ' ק), אך אין ספק שהלחימה תשא אופי שונה לחלוטין כאשר נקודת המוצא תהיה התפיסה הנ"ל.

כמובן, צה"ל הוא שמגדיר את מטרות הלחימה בשטח, כפי שמורה לו ממשלת ישראל. אמנם, הבירור הנ"ל הוא חלק מהותי מהבירור שעלינו לעשות בתוככי בית המדרש, ושומה עלינו לומר את הדברים בכל פורום אפשרי, כך שתהיה להם, בסופו של דבר, השפעה מעשית על התנהלות המלחמה.

מעל לכל הנאמר לעיל עלינו לזכור כי המלחמה בה אנו נתונים לא התחילה לפני שלוש שנים ולא לפני מאה שנים. שורשי המאבק שבינינו לבין הישמעאלים נעוצים במאבקם של יצחק וישמעאל על ירושת א"י מאברהם אבינו.

צדקת עמדתנו במאבק זה ברורה לנו מכח ההבטחה האלוקית לאבותינו אברהם, יצחק ויעקב, ומכח הציווי שציונו ד' בתורתו, לרשת את הארץ ולישב בה. לאושרנו, זכינו לראות בעינינו קיבוץ מגליותינו, וירשת חלקים חשובים מארצנו. בסופו של התהליך תתממשנה, כמובן, כל הבטחות רבש"ע לעם ישראל. "ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם".

בינתיים, אנו מצויים בעיצומו של מאבק ארוך, ועלינו לגשת אליו מתוך אותה אמונה מוחלטת בדבר זכותנו הבלעדית על כל מרחביה של ארצנו הקדושה. רק מתוך עמדה רוחנית מוצקה נוכל לגשת אל המלחמה באופן אמיתי ונכון.

ויהי רצון שבעל מלחמות יצמיח לנו, מהרה, ישועות!